

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Ο Πλάτωνας στην 11^η ενότητα παρουσιάζει την αλληγορία του σπηλαίου. Οι **δεσμώτες** που βρίσκονται στο σπήλαιο συμβολίζουν **τους ανθρώπους**, οι οποίοι, ζώντας στον κόσμο και ερχόμενοι σε επαφή με τα αντικείμενα που τους περιστοιχίζουν, πιστεύουν ότι βλέπουν και γνωρίζουν πραγματικά αντικείμενα. Οι δεσμώτες είναι αλυσοδεμένοι αιχμάλωτοι σε ένα ψεύτικο κόσμο, βλέπουν τις σκιές και πιστεύουν πως ότι εμφανίζεται μπροστά στα μάτια τους είναι πραγματικό. Ωστόσο αυτά που βλέπουν είναι οι αντικατοπτρισμοί των πραγματικών αντικειμένων που βρίσκονται έξω από το δικό τους κόσμο. Ο παραλληλισμός των αιχμαλώτων με τους ανθρώπους είναι ο εξής: οι άνθρωποι πιστεύουν ότι τα αντικείμενα που βλέπουν είναι αληθινά όμως σύμφωνα με τη θεωρία των Ιδεών του Πλάτωνα τα αντικείμενα του αισθητού κόσμου είναι ψεύτικα καθώς αποτελούν απλώς αντικατοπτρισμό των Ιδεών. Έτσι όλοι οι άνθρωποι -σαν τους αιχμάλωτους του σπηλαίου- ζουν στο ψεύδος, στο σκοτάδι της αμάθειας, στην πλάνη.

Τα **δεσμά** που κρατούν τους αιχμάλωτους "δέσμιους" της πλάνης, του ψεύδους και δεν τους επιτρέπουν να κινηθούν και να δουν την αλήθεια, συμβολίζουν **τις αισθήσεις των ανθρώπων**. Οι άνθρωποι, δηλαδή, υπακούουν τυφλά στην όραση, την ακοή, την αφή τους κτλ. και θεωρούν ως αναμφισβήτητη αλήθεια την κάθε πληροφορία που προσλαμβάνουν μέσω των αισθήσεων. Οι αισθήσεις των ανθρώπων δεν τους επιτρέπουν να προσεγγίσουν με τη νόηση τον κόσμο και έτσι να φτάσουν στη γνώση της αλήθειας. Έτσι λοιπόν, **ο δεσμώτης που σπάει τα δεσμά**, βγαίνει στον έξω κόσμο, συνειδητοποιεί την πλάνη στην οποία ζούσε και γνωρίζει την ουσία των πραγμάτων, συμβολίζει το **φιλόσοφο**, ο οποίος καταφέρει να νικήσει τις προκαταλήψεις, να ξεπεράσει τις ψευδείς πληροφορίες που του παρέχουν οι αισθήσεις, να βγει από το πνευματικό σκοτάδι της άγνοιας που βρίσκεται και να φτάσει στην αλήθεια, να δει το αληθινό φως με μοναδικό οδηγό του τη δύναμη του νου.

2. Στην αλληγορία του σπηλαίου, που εξετάζεται στην 11^η ενότητα, το **σπήλαιο** συμβολίζει τον κόσμο των αισθητών πραγμάτων, τον κόσμο στον οποίο ζούμε με τα αντικείμενα τα οποία αντιλαμβανόμαστε μέσω των αισθήσεων μας. Επίσης μπορούμε να πούμε ότι το σπήλαιο συμβολίζει την κοινωνία της πόλης. Είναι η αισθητή πραγματικότητα, η πολιτική κοινωνία, στην οποία δεν κυβερνούν οι πεπαιδευμένοι, οι φιλόσοφοι. Αντιθέτως, ο ήλιος, τον οποίο θα δει ο απελεύθερος δεσμώτης, όταν θα εξέλθει του σπηλαίου, συμβολίζει την ανώτερη αλήθεια, "**το μέγιστο μάθημα**" όπως λέει ο Πλάτωνας, δηλαδή **την Ιδέα του Αγαθού**. Υπέρτατος σκοπός της κοπιώδους προσπάθειας του φιλοσόφου που ρίχνεται στον αγώνα της φιλοσοφικής- πνευματικής αναζήτησης είναι η κατάκτηση της υπέρτατης αξίας και γνώσης του Αγαθού. Ο φωτεινός κόσμος είναι ο κόσμος που βρίσκεται έξω από τη σπηλιά και συμβολίζει τον κόσμο των ιδεών, την αληθινή πραγματικότητα, που γίνεται αντιληπτή μόνο με τη νόησης.

Το σκοτάδι λοιπόν παραλληλίζεται με την κατάσταση της αμάθειας, της άγνοιας, της πνευματικής τύφλωσης, της πλάνης. **Το φως** αντίθετα συμβολίζει το φωτισμό του νου, την αλήθεια, τη λύτρωση από τα δεσμά των προλήψεων και προκαταλήψεων. Μάλιστα καθώς ο ήλιος συμβολίζει την υπέρτατη αξία, το Αγαθό, μπορούμε να πούμε ότι το φως τελικά συμβολίζει την ηθική ανύψωση, την αρετή, η οποία είναι και η μόνη οδός για την κατάκτηση της ευδαιμονίας.

Πραγματικά εντυπωσιάζει η **ομοιότητα της σκέψης** του Πλάτωνα με αυτή που θα διατυπώσει αρκετούς αιώνες μετά ο Ιησούς Χριστός. Ο Ιησούς θα πει "ἐγώ εἰμί τό φῶς τοῦ κόσμου, ὁ ἀκολουθῶν ἐμοί οὐ μή περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἀλλ' ἔξει τό φῶς τῆς ζωῆς". Φυσικά στην περίπτωση του Χριστού αυτό που προβάλλεται περισσότερο είναι η ηθική διάσταση του φωτός και όχι τόσο η πνευματική. Το σκοτάδι συμβολίζει την ανηθικότητα, ενώ **το φως συμβολίζει την αρετή**. Οπωσδήποτε θυμίζει τον πλατωνικό παραλληλισμό του ήλιου με το Αγαθό, που προβάλλεται ως υπέρτατη αξία.